

פניני הפרשה

בלק

עלון מס'

1044

שנה כ"א התש"ף

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

גבורת ישראל

הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא – פירש רש"י: "כשהן עומדין משינתם שחרית, הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצות ללבוש שלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין". ויש להבין הרי בלעם היה שונא ישראל גדול, ומה לו להבב דוקא מצוות אלו, וממה יתפעל שאמר "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל"? בספר "זכרון מאיר" מבאר שבלעם עם כל גדלותו בכח נבואה כמשה וידוע דעת עליון, בדבר אחד נפל עד שאול תחתית, שלא היה לו כח שבירת התאוה ולא היה מצליח להתגבר על רצונותיו, ולכן התפעל מקימתם של ישראל שמצליחים להתגבר על טבעם, ומתגברים כארי לקום בבוקר לעבודת הבורא.

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה ידוע באש אהבת ה' שבערה בקרבו ללא לאות. במשך השנים, ניסו רבים לדלות ממנו את סודו: כיצד זכה להתרומם לפסגות גבוהות כל כך, מהיכן התחילה עלייתו? בעת רצון נדירה שיתף את מקורביו בסיפור הבא:

"בהיותי תלמיד בישיבה, התגוררתי בדירה המשותפת לי ולכמה חברים נוספים, כיון שהייתי בן חו"ל ולא שבת לביתי לחג הפסח, נוצר מצב שבליל בדיקת חמץ נותרתי לבדי בדירה, כך שהוטלה עלי מצות בדיקת החמץ בדירה כולה. הדירה הגדולה היתה ישנה ומוזנחת למדי, כך שתהליך הבדיקה נמשך אל עומק הלילה. במשך כמה שעות עמלתי לבדוק חדר אחר חדר, מבצע שהיה כרוך במאמץ ניכר של פנוי הפצים שהפריעו למלאכה, ועוד כהנה וכהנה מפריעים ומעכבים. סוף סוף סיימתי את המלאכה, קרוב לחצות הלילה. צנחתי על הכסא בתשישות, עייף ומותש, אך חדור בתחושת סיפוק.

"אלא שדבר מה הטריד פתאום את מנוחתני; נזכרתי בעלית הגג, שעל אף שהיתה משותפת לכלל דיירי הבנין, והכל היו חייבים בבדיקתה, ידעתי כי אם לא אבדוק אותה – איש לא יעשה זאת. בלבי התחוללה מלחמה, מצד אחד הייתי תשוש ועייף, וגם ידעתי כי מילאתי זה מכבר את חובתי ההלכתית מעל ומעבר לנדרש ממני, אולם מאידך, ידעתי כי מחשבות אלו מקורן בעייפות החומר, ומצד הדין לכתחילה – עלי לבדוק את עליית הגג.

"אחר דקות ספורות של התחבטות, גמלה בלבי ההחלטה: לא להיכנע! החלטתי לקיים את המצוה באופן מושלם ובמסירות נפש, ומיד טיפסתי בשארית כוחותיי לעלית הגג. כשפתחתי את הדלת הרעועה והדלקתי את האור, עמדתי המום מן המחזה שנגלה למול עיני: ניכר היה ששנים רבות לא נוקתה העליה כלל וכלל. העייפות שפשטה בכל איברי, כמעט וגרמה לי להתייאש. אלא שאז נזכרתי כי גמרתי אומר לקיים את המצוה במסירות נפש ויהי מה! וכך, כאילו לא סיימתי זה עתה מלאכה מפרכת ומתישה בת כמה שעות, אזרתי את שארית כוחותיי, מלאתי דליי מים והתחלתי במלאכה. רק קרוב לעלות השחר הצלחתי סוף סוף לבדוק את החמץ, כשכל גופי רועד מהמאמץ העצום ומהעייפות המתישה, וכשסיימתי – כבר עלה השחר. מאותו יום מעיינות החכמה נפתחו. כאשר הרגש הזה המשיך גם אחר הפסח, הבנתי כמה כח טמון היה באותו מאמץ".

שיא תורני	עצה טובה
<p>הטיפשה שבבהמות</p> <p>האתון, כמו שאמרו במדרש תנחומא (בלק ט'): "יסתם פי הבהמה, שאילו היתה מדברת, לא יכולין לשעבדה ולעמוד בה, שזה הטיפשית שבבהמות וזה חכם שבחכמים – כיון שדברה, לא היה יכול לעמוד בה".</p>	<p>כדי למנוע את נפילת התפילין בעת שלפתם, מומלץ להוציא את התפילין מקופסאותיהם, כשהם מוחזקים במהופך (מתוך "יותר מסת"ם).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"צריך האדם לזהר לראות הנולד מה שאנו צריכים לעשות מחיובי התורה והמצוות, שבזה נזכה בהם לחיי העולם הבא, ולא לרדוף אחרי תאוות העולם הזה, שאין בהם שום תועלת לעולם הבא."
 ("מגיד חדשות" ח"ט עמ' נ"ח)

וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי (כ"ב ב')

לכאורה קשה, מה המיוחד שראה מה שעשו לאמורי, וכי מכות מצרים וקריעת ים סוף ומלחמת עמלק לא היו גדולים שיירא מהם עד שראה מה שעשו לאמורי? ונראה לבאר בס"ד שכאשר נענשו ישראל בענין קברות התאווה, וכן במעפילים ובעדת קרה ובענין הנחש, כל המקומות שהכעיסו לפניו יתברך, חשב שהנה סר ה' מעליהם והינם ככל המון הגוים, אבל כיון שראה מה שעשו לפיחוץ ולעוג שהיו הגדולים והחזקים שבמלכי כנען, אז פחד, כי היה סמוך ונראה, והבין שהקב"ה מלוח את עם ישראל גם כעת. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן**תורת הנצה אינה מפחדת מדרך ארוכה**

קול התורה מעולם לא נדם. לכל מקום שגלה העם היהודי, גלתה התורה אתו. כששקעה שמושה של תורה בארץ ישראל, החלה זריחתה בבבל. כשחשך אורה בבבל, הנצה בספרד ובאשכנז.

כשגלו היהודים מספרד ושיבותיה חרבו, דוקא אז נכבשה ארץ ישראל על ידי התורכים, מה שאיפשר את קליטתם של גולי ספרד. חכמים רבים מגולי ספרד ומארצות נוספות התקבצו לעיר צפת, וביניהם ענקי הרוח של עם ישראל. בעיר נוצר קיבוץ של תלמידי חכמים, שרק מעטים היו כדוגמתו בהיסטוריה. במקביל, חכמים אחרים מגולי ספרד עברו לתורכיה, והקימו בה עולם ישיבות חי ותוסס שהצמיח גאוני עולם שהעניקו חמה בקומתם.

בעקבות ההשכלה הארורה ומלחמת העולם הראשונה, חלה אט אט ירידה במצב הרוחני בתורכיה. אך קורא הדורות מראש דאג שעד שלא תשקע שמושה של תורה בתורכיה, תזרח ותאיר לארץ ולדורים בארם צובה, בגדאד, תוניסיה ומרוקו.

גם במדינות אשכנז התרחש תהליך מופלא. כשקמה תנועת ההשכלה במטרה להרחיק את עם ישראל מהתורה ומהאמונה, הקים הקב"ה כנגדה את תנועת החסידות שעצרה את הרוחות הזרות שנשבו מגרמניה. במקביל, בהשפעת הגאון מוילנא, התחזק לימוד התורה בליטא, ותלמידו רבי חיים הקים את הישיבה הגדולה בוולוז'ין. היא והישיבות שקמו בעקבותיה היו לחומת מגן בפני ההשכלה הברלינאית.

באה השואה ואיימה לכלות את שארית ישראל. מרכזי התורה באירופה הושמדו כמעט כליל, אולם בתוך זמן קצר התחדשו אחרים בארץ ישראל ובארצות הברית.

כל התהפוכות והחורבנות, הנדודים והגלויות, הרדיפות והשריפות, לא הצליחו לקטוע את שרשרת העברת התורה מדור לדור. מתרוזת הזהב של התורה ומצוותיה לא נותקה, והיא שליוותה את עמנו לאורך כל הדרך מהר סיני ועד הנה.

"אם היתה ניתנת לך ההזדמנות לחזור אל מחוזות העבר" - נשאל המדען היהודי אלברט איינשטיין בראיון עיתונאי - "עם מי מן האישים המפורסמים היית מבקש להפגש ואיזו שאלה היית מציג בפניו?". מן הסתם חשב המראיין על אנשי מדע, אך אלברט איינשטיין הפתיע וענה: "עם משה! והייתי שואל אותו אם הוא האמין שהעם היהודי ישמור את תורתו זמן רב כל כך?".

הפלא העצום של נצחיות התורה והשתלשלותה, אינו נובע רק מן הזמן הרב שעבר מאז מתן תורה ועד ימינו, אלא בעיקר מן העובדה כי לאורך כל הדורות נלחמו אויבי ישראל "לשכתם תורתך", בכל מיני צורות וגזרות קשות ביותר, ביודעם היטב כי כדי להשמיד את העם היהודי, יש להכרית תחילה את יצירתו הרוחנית, נשמת רוחו ואפו.

תולדות עמנו גדושים באין ספור נסיונות מבית ומחוץ שמטרתם היתה להשכיח בכל מחיר את לימוד התורה וקיומה.

בימי בית המקדש הראשון היתה תקופה ש"לא נותרו בישראל, כי אם שבעת אלפים אשר לא כרעו לבעל" (מלכים א, יט). אך למרות כל זאת לא הצליחו עובדי עבודה זרה אלו לשנות את יסודות חייו של עם ישראל, והוא נותר דבק בתורתו.

בימי בית שני, תרבות יוון כמעט והצליחה למוסס את הבסיס האיתן של עם ישראל, עד שברגע האחרון חל מהפך על ידי המכבים. גם לאחר החורבן, אחת הגזרות הקשות של הרומאים היתה שלא יעסקו ישראל בתורה.

כאשר נדד עם ישראל מארץ לארץ, טבעי היה שמחמת הנדודים והתלאות לא יקומו, חלילה, מרכזי תורה חדשים כתחליף למרכזי התורה הישנים שחרבו. אולם ההשגחה העליונה דאגה שעד שלא שקעה שמשו של מרכז תורה אחד, זרחה שמשו של מרכז תורה חדש.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

הסידור המוכר בשמים

יפקח את עיניו.

ואז זה קרה, מצמוץ מהיר, הנעת אישונים והעינים נפקחו. השאלה הראשונה ששאל המת-החי את בנו: "מי מכם מכיר את סידור 'איש מצליח'?" ההלם היה משתק. את מי מעניין עכשיו סידור...?

ואז החל מר שרון לספר: "הייתי בבית דין של מעלה, שם פתחו בדיון אודות מעשיי, חטאי וזכויותיי. בין היתר שאלו אותי, מדוע לא כיונתי בשמות השם, היה הווה ויהיה, אדון הכל וכו' וכן יתר דקדוקי ההגייה.

"עניתי להם שאיני יודע, ואני שוכח וכו'. מיד אמרו לי: 'יש סידור בשם 'איש מצליח' שם כתוב הכל!'. עכשיו אני חייב שתשיגו לי את הסידור הזה...". (את הסיפור סיפר גיסו של מר שרון נ. שנכח במקום ברגע שהתעורר לחיים).

וכבר אמר מרן הגר"ע יוסף זצ"ל ליבדלח"ט ר' פינחס ראובן הי"ו כי ההגהות בסידור "איש מצליח", הסכימו עליהן מן השמים, ושיבח מאד את הסידור, ועודדו להפיצו ככל יכולתו. ואכן מיד אח"כ בשבוע אחד מכר עשרת אלפים עותקים, בן פורת יוסף.

הפרופסור המפורסם הרים ידיו כלפי מעלה ואמר באנחה: "זהו זה. הרפואה עשתה את שלה, אביכם היקר שרון נ. מת מות קליני. אנו לא מנתקים אותו עדיין ממכונות ההנשמה, כי זהו החוק".

בני המשפחה פרצו בבכי מר, תקוות רבות תלו ברופא המפורסם, ודוקא תחת טיפולו סיים אביהם את חייו...

חלפה כמעט יממה בה נשמר המצב באותה צורה, אך טרם נקבע המוות הסופי.

לפתע באורח פלא, הבחין אחד הבנים שישב ליד המיטה כי מכונת הלב מתעוררת לתחיה וכי הדופק נשמע בברור. בלב הולם רץ אל הרופא ובקשו לבדוק מה קורה.

סגל של רופאים שערך ביקור במחלקה ניגש במרוצה אל המיטה ובשמחה רבה בישרו למשפחה על המפנה הנסי: "אביכם שב לחיים! מצבו הקריטי עבר ובעוד שעות אחדות ישוב גופו לתפקוד מלא".

האושר הרקיע שחקים. כל בני המשפחה המורחבת הצטופפו סביב המיטה מצפים לרגע שהאב האהוב

☺ זה לא חוק! ☺

זאב טורף רדף פעם אחר שזה ותפסו. בטרם הספיק לנעוץ בו את שיניו ולהופכו לסעודתו, הגיח לפתע אריה וסילקו, והחרים את השה לסעוד בו את לבו.

"הרי זו גזלה לאור יום!" התמרמר הזאב. שאג הארי לעומתו: "מלך החיות אני ונוטל חלק בראש!". טען הזאב: "מלך במשפט יעמיד ארץ!". ענהו הארי: "מלך פורץ לו גדר ואין מוחין בידו!". למזלו של הזאב, עבר שם השועל הפקח שבחיות. קפץ הזאב על המציאה והציע: "ישפוט השועל בינינו". ניאזת הארי. ישבו לפניו והגישו תעצומותיהם. עיין השועל בדיון והכריע: "יחלוקו – חצי לארי וחצי לזאב". הביטו בשה השמן והסכימו כי יש בו כדי שביעה לשניהם.

למקום הובאו מאזניים, והשועל שיסע את השה לשניים – חלק אחד שם בכף הימנית ואת השני בכף השמאלית. הכריע הנתה הימני את הכף. נגס בו השועל מעט להשוות את המשקל. אך אבוי, הנגיסה היתה גדולה מדי והכף השמאלית הכבירה. נפנה אליה השועל ונגס ממנה התיכה. עכשיו ירדה הכף הימנית, והוא מיהר לחסר ממנה מעט, ומיד פנה אל השמאלית כדי לאזנה. כך דילג מכף לכף, נגס מעט פה ומעט שם עד שהותיר בשר כזית ועצם בעדשה...

☺ חוק חוק חוק אה... ☺

כך היא דרכו של היצר הרע: "היום אומר לו עשה כך, ומחר – עשה כך, עד שאומר לו: לך עבוד עבודה זרה, וחולך ועובד" (שבת ק"ה ע"ב). מכרסם הוא פה, מכרסם שם, מכרסם עוד ועוד, עד שאינו משאיר שריד ופליט. "רצונך לעבוד את בוראך?" שואל יצר הרע את האדם, "בבקשה. אבל למה תפריז? ראה, פלוני ירא שמים כמוך, מודקדק במצוות לא פחות ממך, ובכל זאת מקל הוא בדבר פלוני, ואין נגרע ממעלתו דבר...". מיד פונה לאותו פלוני: "ראה גם אתה, חברך שזה לך בדרגתו, הוא מרשה לעצמו לנהוג כך וכך, ומדוע לא תנהג כמותו?". נושך הוא כאן, נושך שם, ומכרסם את יראת השמים עד היסוד. (ע"פ הגאון רבי אברהם הכהן זצ"ל מפפאקם שבתוניסיה)

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג כתב-יד)

שאלה: מסופר על הרב מבריסק שפעם שאלו אותו מנין חידש את שיטת הלימוד הידועה שלו להגדיר כל דבר בשני אופנים ויסודות וחילוקים דקים. וענה שלמד את שיטת לימודו מספר "מחנה אפרים" שהיה מחכמי הספרדים. ואם כן נשאלת השאלה: מדוע כל כך מפרידים ומפליגים בין העיון הספרדי לפלפול האשכנזי, והלא כולם מאותו מעיין יצאו?
תשובה: בין מחנה אפרים ושיטת הרב מבריסק, יש מרחק גדול כמו מירושלים לבריסק.

שאלה: בשכונתנו בבאר שבע קיימים שלושה בתי כנסת, שבאחד מהם (העדה האשכנזית) אין מנין קבוע ונאלצים לחפש כחצי מנין משני בתי הכנסת האחרים. דא עקא, שהדבר נעשה באופן תמידי, ואלו המשלימים את המנין אין דעתם נוחה מכך. ילמדנו רבנו כיצד עלינו לנהוג?
תשובה: תעשו תור, מי שרוצה להתנדב להשלים מנין בבית הכנסת אשכנזי ויקבל "מי שבירך" מיוחד בבית הכנסת שלנו (כלומר של הספרדים), היות שהוא מרבה אהבה ואהוב בקרב עם ישראל.

שאלה: מנין קבוע שיש שם רק כהן אחד ואין לוי, ונמצא שעולה כל שני וחמישי שתי עליות, והוא חש אי נעימות שמסתכלים עליו שלוקח את רוב העליות. האם כדאי שיצא החוצה בימי שני ויעלה בחמישי או להיפך ויעלו שלשה ישראלים, או שכיון שהתורה זיכתה לו שיעלה בהן, יכול להמשיך לעלות?
תשובה: כדאי שיצא למען השלום.

שאלה: האם אחרי החופה החתן והכלה יכולים להישאר זמן מה מחוץ לאולם (בלי יחוד כמובן) כדי לשוחח מעט?
תשובה: מחוץ לאולם בלי יחוד, אין בעיה.

שאלה: אני בחור ספרדי, ואני נפגש כרגע עם בחורה אשכנזיה, וב"ה יש התאמה. אך יש לנו בעיה קטנה: היא ומשפחתה רוצים לעשות חדר ייחוד כפי מסורת אבותם. ואני לא רוצה כפי מנהג אבותי. מה עושים בנידון?
תשובה: תבקש מהם שיעשו יחוד בסוף הסעודה בפני שני עדים. כי אחרת – מיד בצאתה מחדר היחוד תצטרך לכסות את הראש כדין נשואה.

שאלה: אני מתחתן בעז"ה ביום כ"ג באב לפני השקיעה, ואני רוצה לכתוב את הכתובה כולה על גבי קלף. אך יש חשש לכתוב תאריך כ"ג באב, שמא יימשך הענין אחרי השקיעה, ונמצא שטר מזויף. האם אפשר לכתוב מראש תאריך כ"ד באב?
תשובה: אפשר לכתוב מראש כ"ד באב, ולעשות הקידושין אחרי השקיעה.

שאלה: שופט מחוזי בימינו החתום כער בכתובה, האם צריך לכתוב כתובה חדשה, והאם הוא הדין לעורך דין?
תשובה: אם הוא מחלל שבת, יש לכתוב כתובה חדשה.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לרפואת דורון בן שרה ה"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל